

januari 2024

Rupel.blad

Wandeltip :
Polder van Heindonk

Magazine voor leden
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks magazine voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Staartmees – foto: David Van den Broeck

Lid worden

Stort 38 euro op bankrekening:
BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot einde 2024
U ontvangt 4 keer/jaar Natuur en
4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen,
die Rupel.blad wensen te ontvangen,
storten 9 euro/jaar op rekening: BE70 0013
5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:
BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,
mededeling 3796 Rupelstreek of 3718
Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94
info@natuurpuntrupelstreek.be
www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Luk Smets: 0477/66.94.32
info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel
Bushalte de Lijn (Hellegat)
Lijnen: 290 – 291 – 294
Tot eind april 2024 is Natuur.huis de Paarden-
stal enkel de eerste zondag van de maand
open, telkens van 13u tot 17u, sporadisch
ook open op zaterdagmiddag, als er vrij-
willigers beschikbaar zijn.
Info: 0486/10.50.80 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over
de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.
Aanmelden: stuur een mail naar :
luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt
Rupelstreek
Aanmelden: stuur een mail naar:
info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Opplage: 1.970 ex.

Opnieuw waarneming van een otter in de Rupelstreek

Zaterdag 11 november kwam er opnieuw een otter in beeld op de Wildlife-camera van natuur-fotograaf David Van den Broeck. En daarmee staat de teller al op 4 zekere waarnemingen van dit iconisch dier in onze regio.

Op het beeld zien we enkel een staart, maar soms is een staart voldoende om met zekerheid te besluiten om welk dier het gaat. Geen enkel ander dier in de Lage Landen, en bij uitbreiding Europa heeft zo'n opvallende zware, tot 50 cm lange, kegelvormige staart als de otter.

Dat de otter, waarschijnlijk steeds hetzelfde dier, regelmatig op bezoek komt in één van de natuurgebieden, die beheerd worden door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek geeft natuurlijk voldoening. Het leefgebied van een otter is behoorlijk groot, en rivieren zoals Schelde, Rupel, Nete en Dijle fungeren daarbij als een verbindingroute tussen verschillende leefgebieden. Dat zijn gebieden met open water en plassen met natuurlijke oevers en een groot aanbod aan prooien, voornamelijk vissen en kreeftachtigen. Gebieden waar er weinig of geen verstoring is, zijn daarbij enorm belangrijk. Dat is dan ook de reden dat we de toegankelijkheid van onze natuurgebieden beperken tot één enkel wandelpad, en de grootste delen ontoegankelijk houden. Het Niels Broek hoort in het lijstje geschikte waterrijke natuurgebieden langs de Rupel, en om het gebied nog meer geschikt te maken als leefgebied, worden er dankzij het project Otterland enkele belangrijke ingrepen gepland. Ingrepen

die vooral tot doel hebben om het gebied natter en dus visrijker te maken, vissen die op hun beurt ideale prooien zijn voor de otter.

In de eerste plaats komen enkele historische wielen onderaan de Rupeldijk in aanmerking. Dat zijn restanten van dijkdoorbraken in de 17e en 18e eeuw. De wielen zijn momenteel grotendeels verland en begroeid met riet. Het herstel ervan is dan ook uitermate belangrijk om het leefgebied voor de otter te verbeteren.

De start van de werken was gepland voor midden november, maar door de lange en intense regenperiode moesten we de werken tijdelijk uitstellen. Hopelijk komt er binnenkort een drogere periode aan, zodat de werken dit voorjaar kunnen starten.

Het project Otterland in het Niels Broek wordt gesteund door het WWF, het ANB, Regionaal Landschap Rivierenland en Natuurpunt.

Tekst: Erik De Keersmaecker – voorzitter Natuurpunt Rupelstreek/conservator het Niels Broek

Otter – foto: Yves Adams

Met een totaalverkoop van 76.757 planten scoort Behaag natuurlijk 2023 bijzonder goed, en daarmee haalt de actie zelfs een beter resultaat dan de campagne 2022, toen werden 72.729 planten verkocht. De verklaring voor de betere verkoopcijfers zit mogelijk in het aantal deelnemende gemeenten, dat liep dit jaar op tot 33 gemeenten. Met de verkoop van 76.757 planten haalt Behaag natuurlijk 2023 net niet de Top-10 van de beste verkopen in de periode 1994-2023. Het beste resultaat ooit, met de verkoop van 109.752 planten werd in het Coronajaar 2020 genoteerd. In de 5 Rupelgemeenten werden 11.379 planten verkocht, met de gemeente Schelle helemaal bovenaan met de verkoop van 6.881 planten, meteen het hoogste aantal van alle deelnemende gemeenten, gevolgd door gemeente Rumst waar 2.502 planten werden verkocht, gemeente Hemiksem met 1.160 planten, gemeente Boom met 526 planten en gemeente Niel tenslotte waar 310 planten werden verkocht. In Aartselaar werden 1.447 planten verdeeld.

Na het leveren van de planten door de boomkweker, het sorteren van de soorten, het samenstellen van de gemengde pakketten, alles klaar leggen voor de komst van de klanten en uiteindelijk het ophalen van de bestellingen door de klanten is Behaag natuurlijk 2023 weer voorbij.

Vrijdagvoormiddag 24 november konden inwoners uit gemeente Boom hun bestelling ophalen, vrijdagmiddag inwoners uit gemeenten Aartselaar, Niel en Schelle. Zaterdagvoormiddag 25 november konden inwoners uit gemeente Hemiksem hun bestelling ophalen en zaterdagmid-

dag inwoners uit gemeente Rumst. Op al die plaatsen waren vrijwilligers van Natuurpunt, milieuraden en soms ook medewerkers van de groendiensten aan de slag bij het sorteren en samenstellen en de bedeling van plantpakketten.

Behaag...Natuurlijk is inmiddels 30 jaar oud en in de periode 1994-2023 werden ruim 2 miljoen streekeigen en de laatste

jaren ook steeds meer autochtone planten verkocht.

In de 5 Rupelgemeenten en Aartselaar werden dit jaar 12.773 haagplanten, 46 klimplanten, 15 hoogstambomen, 29 fruitbomen, 32 knotwilgpoten en 4 bijenhotelletjes verkocht. Dat alles samen brengt weer meer leven in een honderdtal tuinen en natuurgebieden.

Ophalen bestelling verdeelplaats Hemiksem - foto: Erik De Keersmaecker

Ophalen bestellingen verdeelplaats Terhagen foto: Fried Happaerts

Samenstelling gemengde pakketten verdeelplaats Schelle foto: Erik De Keersmaecker

Verder in dit nummer — januari 2024

Opnieuw waarneming van een otter in de Rupelstreek	2
Behaag..natuurlijk blijft scoren	3
Het verhaal van de terugkeer van de vissen in de Schelde en de Rupel	4-7
Natuurpunt Rupelstreek in actie	8-9
Wandeltip : Polder van Heindonk	10-11
Winter? Meeuwentijd op het spaarbekken Eekhoven!	12-13
Scheldevallei wordt Nationaal Park	13
De boswachter vertelt in De Reukens ...	14-15
Agenda Aartselaar	16-17
Agenda Rupelstreek	18-19

Geopark Schelde Delta

De Vlaams-Nederlandse Delta is een uniek gebied. De geologische ontstaansgeschiedenis, de rijke cultuurhistorie, het voortdurende gevecht met het water en het leven met het water is overal tastbaar. Elke plek vertelt haar eigen verhaal en draagt zo bij aan de identiteit van het Schelde-estuarium.

Meer info: www.schelledelta.eu

**SCHELDE
DELTA**

UNESCO
GLOBAL
GEOPARK i.o.

Het verhaal van de terugkeer van de vissen in de Schelde en de Rupel

Sinds de lente van 2022 werken we met enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupel-streek aan de bemonstering van de vissen in de Rupel en de Schelde. Dat doen we door het plaatsen van 2 rijen dubbele schietfuisen.

In de periode april/oktober 2023 werden in de Schelde 7 bemonsteringen uitgevoerd, in dezelfde periode werden 2 bemonsteringen uitgevoerd in de Rupel. Met dit project zetten we een traditie voort, die in 2007 werd opgestart door Werner en Carl Van den Bogaert die ter hoogte van Terhagen en Heindonk schietfuisen plaatsten in de Rupel. Later ook door Serge Loverie, die schietfuisen plaatste ter hoogte van het Steencaycken in Boom en Swa Branders die schietfuisen plaatste in de Schelde ter hoogte van de gemeentegrens Schelle/Hemiksem.

Met de bemonsteringen in de Rupel, ter hoogte van de Kanoclub in Niel klokten we af op een totaal van 16 soorten, waarbij vooral de bemonstering van 6 juli een mooi resultaat liet noteren, met: ansjovis (3), baars (1), bittervoorn (1), blauwbandgrondel (1), bot (103), brasem (3), dikkopje (33), 3-doornige stekelbaars (1), gibel (1), kolblei (1), paling (7), snoekbaars (4), spiering (161), vetje (3), Chinese wolhandkrab (2) en steurgarnaal (17).

In de Schelde werden ter hoogte van het natuurgebied Maaienhoek in Schelle op 6 april, 3 mei, 21 juni, 25 juli, 31 augustus,

19 september en 20 oktober bemonsteringen uitgevoerd, en vingen we de volgende soorten: alver (1 ex. op 20/10), baars (1 ex. op 25/7), bittervoorn (1 ex. op 6/4), blankvoorn (2 ex. op 6/4), bot (hoogste aantal op 21/6 met 131 ex.), brasem (3 ex. op 6/4), dikkopje (hoogste aantal op 31/8 met 320 ex.), 3-doornige stekelbaars (1 ex. op 31/8), Europese meerval (1 ex. op 25/7 en 2 ex. op 31/8), haring (15 ex. op 25/7), karper (1 ex. op 25/7), kolblei (op 6/4 en 3/5 telkens 1 ex.), paling (13 ex. op 21/6, 6 ex. op 25/7, 2 ex. op 31/8, 10 ex. op 19/9 en 9 ex. op 20/10), snoekbaars (hoogste aantal op 25/7 met 12 ex.), spiering (4 ex. op 21/6, 9 ex. op 25/7, 10 ex. op 31/8, 9 ex. op 19/9 en 4 ex. op 20/10), vetje (1 ex. op 6/4), Chinese wolhandkrab (hoogste aantal op 20/10 met 10 ex.) en steurgarnaal (hoogste aantallen met 250 ex. op 31/8, 350 ex. op 19/9 en 350 ex. op 20/10). Medewerkers aan het project visbemonsteringen in de Rupel en de Schelde jaar 2023 waren: Erik en Kris De Keersmaecker, Yente De Maesschalck, Swa Branders, Gie Wyckmans, Jan Celis, Karel Boey en Mon Van der Mueren.

Sorteren van de soorten tijdens bemonstering Schelde op 30/8/2023
foto: Erik De Keersmaecker

Zit er terug vis in de Rupel?

Dat was de titel van een artikel in het Rupelblad januari 2005. Blijkbaar wel, want bij een visbestandopname in april 2004 door medewerkers van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW) was het resultaat toch opmerkelijk vermits de waterkwaliteit van de Rupel op dat moment heel slecht was. De bemonstering van de Rupel gebeurde op 3 plaatsen, ter hoogte van Niel-Hellegat, het centrum van Boom en Terhagen. Op elke staalnameplaats werden 2 dubbele schietfuisen geplaatst.

Op de staalnameplaatsen in Boom en Terhagen werd telkens één soort aangetroffen: baars in Terhagen en blankvoorn in Boom. Op de staalnameplaats ter hoogte van Hellegat werden 7 soorten vissen gevangen: baars, blankvoorn, gibel, bittervoorn, winde, brakwatergrondel en gibel. Van de meeste soorten werden slechts enkele vissen gevangen, met 54 vissen in totaal. De biodiversiteit en de hoeveelheid vis was dus allesbehalve optimaal. Bovendien bestond het vermoeden dat deze vissen waren mee gespoeld met het sterk opkomend tij.

Deze eerste visbemonsteringen hadden vooral tot doel om de visgemeenschappen in de Rupel op te volgen vóór het in werking treden van het waterzuiveringsstation in Brussel Noord. Een project dat uiteindelijk pas in 2008 zou gerealiseerd worden, waardoor er dagelijks gemiddeld een volume van 275 miljoen liter afvalwater uit het Brussels hoofdstedelijk gewest en het Vlaamse Woluwebekken zou gezuiverd worden.

Bemonstering schietfuisen in de Rupel op 6/7/2023 – foto: Erik De Keersmaecker

Vissen voelen zich opnieuw thuis in de Rupel

Dankzij de inventarisaties van Werner en Carl Van den Bogaert konden we in het Rupel.blad april 2008 het goede nieuws melden dat er opnieuw 19 vissoorten werden waargenomen in de Rupel. En dit na een heel lange periode dat de rivier biologisch dood was. Tot omstreeks de eeuwwisseling was de Rupel immers berucht om de barslechte waterkwaliteit, vooral te wijten aan ongezuiverde afvalwaters die vanuit Brussel via de Zenne in de Dijle en vervolgens in de Rupel terechtkwamen. Bij die 19 soorten, ook een zeldzame rivierdonderpad. Andere soorten, die gevangen werden waren: alver, baars, bittervoorn, blauwbandgrondel, bot, brakwatergrondel, driedoornige stekelbaars, gibel, karper, kolblei, meerval, paling, rietvoorn, snoekbaars, spiegelkarper, winde en zonnebaars.

installaties, waarbij ze terecht kwamen op roosters en bandzeven en vervolgens in afvalcontainers, waar ze uiteraard stierven. Grotere vissen waren blijkbaar in staat om te ontsnappen aan de inzuigstroom van de watervang.

Medewerkers van het Laboratorium voor Aquatische Ecologie van de KU Leuven gingen in 1991 aan de slag om de ingezogen vissen te monitoren. Sinds de start van het onderzoek werden al meer dan zestig verschillende vissoorten in het koelwater van Doel aangetroffen. Zowel typische zeevissen als zoetwatervissen komen voor in de brakwaterzone. Daarnaast worden steeds meer trekkende vissoorten aangetroffen die migreren tussen zoet en zout.

Tevens werd gewerkt aan de ontwikkeling van systemen om de impact van het inzuigen van vissen, garnalen en krabben te reduceren. Uiteindelijk werd gekozen voor een dubbel systeem waarbij het inzuigen

kele uren stierven. Ook karperachtigen en spiering stierven meestal na contact met de inzuiginstallaties.

Een aantal vissoorten, zoals de drie grondsoorten die voorkomen in de Schelde ter hoogte van de kerncentrale overleefden de passage door het systeem, maar stierven in de dagen volgend op de inname omwille van stress of kwetsuren. Alle garnalen, krabben en vissen zoals: paling, stekelbaars, platvissen en rivierprik overleefden de opname door het pompstation praktisch altijd. In tegenstelling tot pelagische vissoorten zijn deze soorten contact met de rivierbodem gewoon en daarom bleken ze ook beter bestand tegen het contact met de roosters en bandzeven.

Het systeem dat het inzuigen van stressgevoelige vissoorten moest verhinderen was gebaseerd op geluid. Dit systeem bestaat uit 24 boxen die een intensief geluidssignaal van 175 decibel met een brede frequentie in de waterkolom projecteren en waarbij de positie van de luidsprekers werd geoptimaliseerd in functie van de bodemsamenstelling, het achtergrondgeruis in de Schelde, dat ongeveer 120 decibel bedraagt en de getijdenhoogten. Dankzij dit systeem worden vissoorten met een zwemblaas afgeschrikt. Vissen gebruiken de zwemblaas om hun positie in de waterkolom te behouden en zijn zo beter in staat om geluidstrillingen op te vangen. Testen hadden uitgewezen dat tijdens de geluidsprojectie tot 95% minder haring, sprat en zeebaars werden opgezogen, vissen en garnalen die toch door de mazen van het afschrikstelsel glipten werden terug afgeleid naar de Schelde.

Doorspoelen naar 2002 en 2009

In de periode 2002/2004 werd door medewerkers van de Faculteit Wetenschappen Laboratorium voor Aquatische Ecologie van de KU Leuven in opdracht van het IBW in het kader van het Vlaamse Meetnet Zoetwatervis, gestart met het plaatsen van schietfuisen op 5 locaties in de Schelde, tussen de Belgisch/Nederlandse grens en Gent dat onderhevig is aan het getij en waarbij op elke locatie 2 keer per jaar schietfuisen werden geplaatst. Tijdens de duur van het onderzoek werden 38 vissoorten in de Schelde aangetroffen. Inmiddels liepen ook de bemonsteringen door in de Rupel, met als resultaat dat vanaf 2008 en dus na de ingebruikname van het waterzuiveringsstation in Brussel Noord het aantal gevangen vissoorten en individuen bleef toenemen, met de vangst van 27 verschillende vissoorten en een opmerkelijke toename van paling en bot. In oktober 2009 werd zelfs

Vangst 60 cm lange snoekbaars tijdens inventarisatie Schelde op 19/9/2023 - foto: Erik De Keersmaecker

Vissen in de Schelde, ook terug van weggeweest

De terugkeer van de vissen in de Schelde had 25 jaar eerder plaats en merkwaardig genoeg vervulde de kerncentrale van Doel toen een opmerkelijke rol bij de studie van het visbestand in de Schelde. Dagelijks onttrekt de kerncentrale grote hoeveelheden koelwater uit het brakwatergebied van de Schelde en daarbij werden vanaf 1990 steeds grotere hoeveelheden vissen met het koelwater opgezogen. In die periode werd het Scheldewater steeds zuiverder. Vooral jonge vissen, garnalen en krabben die de Schelde gebruiken als kinderkraamkamer werden aangezogen door de pomp-

van stressgevoelige vissoorten werd voorkomen en minder stressgevoelige vissoorten na het inzuigen via een goot opnieuw naar de Schelde werden afgeleid. Verschillende overlevingstesten hadden immers uitgewezen dat levensgemeenschappen van vissen en kreeftachtigen kunnen opgedeeld worden naargelang hun tolerantie voor de doortocht doorheen het koelwatersysteem. Haringachtigen, zoals: sprat, haring en ansjovis bleken zeer gevoelige vissoorten te zijn, die nadat ze werden opgezogen het nooit zouden overleven. Het zijn primitieve vissoorten die na elke vorm van contact infecties oplopen waaraan ze binnen en-

voor de eerste keer een spiering in de Rupel gevangen.

Deze trekvissoort trekt net zoals zalm vanuit de zee de rivieren op om zich voort te planten. De historische paaigronden van spiering bevonden zich in de Nete, vooral in de Kleine en Grote Nete ter hoogte van Lier. De spiering werd toen intensief bevestigd en tot omstreeks het jaar 1900 was Rumst zelfs het centrum van de spieringvangst, met 21 beroepsvissers.

met als thema: de terugkeer van de vissen in de Rupel. Waarbij we konden rekenen op de hulp van Werner Van den Bogaert voor het plaatsen van de fuiken en van bioloog Maarten Stevens van het INBO, met een boeiende presentatie over het voorkomen van vissen in de Rupel. Ongeveer 40 mensen waren op de afspraak en keken vanaf de Rupeldijk of vanaf het slik naar het bemonsteren van de fuiken. Daarin vonden we een 20-tal palingen,

keken er samen met hun kinderen en kleinkinderen naar de gevangen palingen, brasems, dikkopjes, botjes, steurgarnalen en Chinese wolhandkrabben.

De Rupel, opnieuw een natuurmonument

De metamorfose van de Rupel, van een open riool naar een heus natuurmonument was een mooie promotie voor de organisatie van de Scheldehappening langs de oevers van de Rupel ter hoogte van het Steencaycken in Boom. De eerste keer op paasmaandag 9 april 2012 en meteen met een enorm succes, waarbij het bemonsteren van de fuiken in de Rupel het meest spectaculaire moment was, met de vangst van: paling, baars, blankvoorn, brakwatergrondel, pos, spiering, 10-doornige en 3-doornige stekelbaars en Chinese wolhandkrabben. Net zoals in Terhagen 2 jaar vroeger stonden Maarten Stevens en Werner Van den Bogaert garant voor heel wat boeiende info bij het bemonsteringen. De Scheldehappening was eveneens een uitstekend moment voor het plaatsen van een infobord aan het Steencaycken, waarop het verhaal verteld wordt van de metamorfose van de Rupel, van een open riool naar een heus natuurmonument en de terugkeer van de vissen in de Rupel.

Spiering – foto: Kris De Keersmaecker

Eerste info-moment over de terugkeer van de vissen in de Rupel

Deze opmerkelijke resultaten waren voor Natuurpunt Rupelstreek een mooie aanleiding voor de organisatie van een info-moment op 2 mei 2010 in de chalet van Wandelclub de Kleitrappers in Terhagen

daarnaast: bot, snoekbaars, blankvoorn, brasem, blauwbandgrondel, gewone krab, Chinese wolhandkrab en zoetwatergarnaal. Enkele maanden later, op 30 juli deden we het nog eens over, dit keer langs de oevers van de Schelde in Rupelmonde. Een groep opa's, oma's, mama's en papa's

Opnieuw paaiende finten in de Schelde en de Rupel

Finten horen tot de familie van de haringachtigen en zoals vanouds trekken finten of meivissen opnieuw vanuit zee massaal getijdenrivieren zoals de Schelde en de Rupel op om er te komen paaien. In 2009 hadden wetenschappers van het INBO, met de vangst van een juveniele fint in de Schelde ter hoogte van de Durme-monding vastgesteld dat de soort zich voor het eerst sinds lang had voortgeplant in de Schelde.

Het was echter wachten tot 2015 voor er weer paaiende finten werden waargenomen in de Schelde. De beste periode om paaiende finten waar te nemen situeert zich vanaf midden april en tot eind mei, wanneer de watertemperatuur minimum 11° bedraagt. Daarna is de paaiperiode voorbij en trekken de volwassen finten opnieuw naar zee. De bevruchte eitjes die werden afgezet, voornamelijk boven zandbanken, worden dan larven en tijdens de herfst laten die larven zich met het getij meedrijven richting Noordzee en verder naar de Atlantische oceaan, waar ze opgroeien tot volwassen finten.

Op initiatief van het INBO werd op 9 mei

Infobord De Rupel...opnieuw een natuurmonument – foto: Fons Van den heuvel

2016 voor het eerst een gecoördineerde telling georganiseerd, waarbij medewerkers van het INBO en 10-tallen vrijwilligers van Natuurpunt Klein-Brabant en Natuurpunt Rupelstreek telposten bemanden langs de Schelde tussen Hingene en Dendermonde en langs de Rupel tussen de monding in Schelle en de spoorwegbrug in Boom. De resultaten aan de telpost aan de Rupel tegenover de wijk Noeveren waren verbluffend, waarbij tussen 20u35 en 20u45 41 kringen van paaiende finten werden geteld. De meeste kringen in het midden van de rivier of aan de oever kant Boom. Daarna was er volop activiteit aan de oever kant Ruisbroek, met kringen dichtbij de oever en bijzonder veel spetters.

Vervolgens rees de vraag tot waar de finten de Rupel opzwommen om er te paaien. Om dat uit te zoeken werden op 11 mei telposten bemand ter hoogte van De Bocht in Heindonk en in Rumst aan de samenvloeiing van de Rupel, Nete en Dijle. Met opnieuw opvallende resultaten: tussen 20u55 en 22u werden in Rumst 84 kringen van paaiende finten geteld, in Heindonk tussen 20u46 en 21u53 zelfs 151 kringen. Ook in de Nete tussen Duffel en Rumst werden kringen van paaiende finten opgemerkt.

Twee jaar later, op 9 april 2018 stonden fintentellers langs de Rupel in Niel, Boom, Terhagen en Rumst. Aan de Rupelkaai in Niel werden tussen 20u50 en 21u20 in totaal 59 kringen van paaiende finten geteld. Ter hoogte van Noeveren werden 20u45 en 21u30 7 kringen geteld. In Terhagen en Rumst werd toen geen activiteit vastgesteld. Dezelfde avond keken tellers langs de Schelde in Branst en Sint-Amands naar taferelen, waarbij het Scheldewater wel leek te koken van paaiende finten. Op topmomenten werden daar meer dan 50 kringen per 5 minuten geteld. Het gespetter van paaiende finten werd er tot omstreeks 23u waargenomen. Op 28 april 2020 stonden er opnieuw 10-tallen fintentellers langs de oevers van de Rupel en van de Schelde. Voor de fintentellers aan de Kaai in Niel was het niet lang wachten op de eerste kringen van paaiende finten. In totaal werden tussen 20u35 en 21u25 72 kringen geteld. Bij één van de laatste cirkels sprongen de finten enkele keren na elkaar zelfs omhoog uit het water, als was het een groet aan de fintentellers van Niel. Op 12 mei 2020 deden we de telling nog eens over, met opnieuw 9 fintentellers aan de kaai in Niel, omwille van Corona allen netjes op voldoende afstand van elkaar. Om 20u33 werd de eerste kring van paaiende finten gezien, net voor de monding van het oud kanaal. Vanaf 20u55 steeg het aantal kringen en bereikte een

hoogtepunt tussen 21u en 21u10, met een 30-tal kringen tot een voorbijvarend schip hoge golven veroorzaakte. Vanaf 21u35 waren er opnieuw kringen, in totaal werden die avond 79 kringen geteld. In vergelijking met de avond van 28 april was de fintentelling minder spectaculair, de kringen van de paaiende finten waren kleiner en er werden ook weinig uit de kring opspringende finten gezien.

Desondanks was Steven Roels erin geslaagd om een korte, maar bijzonder mooie film te maken over de paaiende finten in de Rupel ter hoogte van de Kaai in Niel – via de volgende link kan men de film bekijken: bit.do/finten

Finten laten Rupel links liggen...

Een jaar later, op 1 mei 2021 stonden we opnieuw aan de Kaai in Niel. De eerste gecoördineerde fintentelling van 2021 stond al enige tijd gepland en de verwachtingen waren niet te hoog gespannen. Hadden we de voorbije jaren dan niet geleerd dat finten slechts paaien bij een watertemperatuur van ongeveer 11°. Met een watertemperatuur van ongeveer 8° was het dus ruim een uur lang kijken naar een vrijwel rimpelloos wateroppervlak, zelfs de meeuwen gaven verstek. Een voorbijvarend jacht en een schip vormden de enige afleiding. Nul waarnemingen dus, en dus was het uitkijken naar de resultaten van de andere observatiepunten en warempel, langs de Schelde ter hoogte van Branst en Sint-Amands hadden ze wel enkele paaiende finten gezien.

Weer een jaar later op 6 mei 2022, stonden we tussen 19u en 21u30 opnieuw aan de Kaai in Niel. Tussen 19u en 20u was er niets te zien, maar dan eindelijk wat beweging met 3 kringen voor de ingang van de oude sluis van Wintam. Dan was het weer wachten tot 20u45, met opnieuw 3 kringen voor de ingang van de oude sluis. Om 21u15 werd de 7de en meteen ook de laatste kring gezien in de middenloop van de Rupel, toen werd het donker en was het tijd om naar huis te fietsen. Onderweg mijmerend en met heimwee terugdenkend aan de tellingen van 2019 en 2020.

Maandagavond 8 mei 2023, langs de Schelde vanaf Hingene tot Schellebelle en langs de Rupel in Niel en Boom staan 10-tallen vrijwilligers klaar om kringen van paaiende finten te tellen. Met daarbij weer 4 vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek aan de Kaai in Niel, helaas keken we omstreeks 21u30 nog steeds naar een leeg blad. Nul kringen werden er die avond geteld, wat was er aan de hand? Want ook de tellers tussen Hingene en Weert zagen geen kringen, verder stroomopwaarts de Schelde voorbij Dendermonde tot Schoonaarde was er wel volop paaiactiviteit.

Voor de verklaring kijken we naar de wetenschappers van het INBO. Al hebben we zelf ook wel een vermoeden, door de klimaatverandering stijgt de temperatuur van het zeewater in de Noordzee en dus ook het zoutgehalte in de rivieren, waardoor finten genoodzaakt zijn om de rivieren steeds verder op te zwemmen om er te paaien.

Tekst: Erik De Keersmaecker - Natuurpunt Rupelstreek

Natuurpunt Rupelstreek werkt mee aan eerste familiedag Wolf Oil Hemiksem

Op 1 februari 2023 werd tussen Natuurpunt en Wolf Oil een overeenkomst ondertekend waarbij Wolf Oil het beheer van het Laagkerkenbos langs de oevers van de Bovenvliet op het grondgebied van gemeente Hemiksem toevertrouwt aan Natuurpunt.

De overeenkomst bepaalt eveneens dat we met Natuurpunt jaarlijks minstens één wandeling organiseren, iets wat we voor het eerst deden op zaterdag 28 oktober 2023. Het voorbije jaar waren er diverse contacten met Wolf Oil, met als resultaat dat we graag onze hulp aanboden voor de organisatie van een heuse familiedag voor de personeelsleden en hun families op het bedrijventerrein.

Zondag 8 oktober was het zover, met 7 vrijwilligers stonden we klaar om groepen Wolf Oil personeelsleden en hun families rond te leiden voor 3 langere wandelingen door het Kerkeneindebos, het landschap van Zinkval en de oevers van de Bovenvliet. Op het programma stonden eveneens 5 kortere heen- en weer wandelingen van het bedrijventerrein richting Bovenvliet. In totaal mochten we zo 182 wandelaars aan onze infostand verwelkomen bij de start van de wandelingen, waar het Rad van de natuur stond opgesteld als een leuk tussendoortje voor de kinderen.

Wandeling tijdens Familiedag Wolf Oil Hemiksem met Peter als gids – foto: Wolf Oil

Opnieuw een memorabele werkdag samen met de medewerkers Cummins

Het woord memorabel geeft perfect weer wat er op donderdag 12 oktober gepresteerd werd door 5 vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, daarbij flink geholpen door 2 groepen Cummins-medewerkers. Tijdens de voormiddag werd er duchtig gewerkt in het natuurgebied Kleiputten Terhagen, onder meer met het verzamelen van takken van gekapt struweel en maaisel.

Het kappen van opschietende berken en het maaien van ruigteplanten is uitermate belangrijk om enkele percelen in optimale conditie te houden als leef- en verstopegebied voor rugstreeppadden en salamanders. Het stapelen van dat materiaal op takkenhopen zorgt voor prima verstoppplaatsen voor deze amfibieën. Na de middag werd in Rumst gewerkt aan het opruimen van het maaisel in de oude vloei-beemd, daar mochten we al voor de 10de keer een groep Cummins-medewerkers verwelkomen om ons te helpen. Samen zorgen we ervoor dat dat perceeltje tijdens de lente- en zomermaanden een paradijsje is voor de typische planten van natte weilanden, terwijl padden, kikkers en woelmuizen er eveneens een geschikt leefgebied hebben.

Stapelen snoeihout op takkenhoop natuurgebied Kleiputten Terhagen - foto: Erik De Keersmaecker

Kunnen we het maken? Nou en of!

Ondertussen is het alweer enkele jaren geleden sinds de oude smidse in het natuurgebied Kleiputten Terhagen een grondige opknapbeurt kreeg. Met financiële ondersteuning van Cummins toverde een groepje gedreven vrijwilligers toen een verwaarloosd stukje erfgoed om tot een openluchtklas, de ideale uitvalsbasis om het gebied errond te ontdekken. Ook in de voorbije nazomer ontvingen we in het gebied nog enkele klasgroepen van lagere scholen uit de buurt.

Toch droomden we al lang van het sluitstuk van dit educatieve project. Een eerste grote stap voorwaarts werd vorig jaar gezet met de herinrichting van wat we hier nu de kamsalamandervijver zijn gaan noemen. Een moeilijk bereikbare, dichtgeslibde poel werd toen met de grote middelen omgetoverd tot een open, zonbeschenen vijver met glooiende oevers. Al gauw bleek die plek voor heel wat

Montage drijvend platform door Marc - foto: Dries Kets

dier- en plantensoorten heel aantrekkelijk te zijn.

Aangezien de openluchtklas er vlakbij ligt, werd het meteen ook de ideale locatie voor wateronderzoek...

Aan het einde van de zomer ging een klein team in Terhagen de uitdaging aan om een drijvend platform te bouwen waarop onze enthousiaste gidsen op een veilige manier bezoekers het leven in en om het water kunnen laten ontdekken. Marc sloeg aan het tekenen en berekenen en al gauw lag er een concreet, haalbaar plan op tafel. Het is vooral dankzij zijn nauwgezette voorbereiding dat de bouw van het platform zo vlot ging. Bij de uitvoering van de werken staken Oscar, Luc en Maarten een deskundig handje toe. Er rest nog wat werk aan een veilige loopplank en een demonteerbare reling, maar het resultaat mag alvast gezien worden!

Tekst: Dries Kets

Nestvloten visdiefjes Noordelijk eiland aan de kant

Woensdag 22 november waren we met 5 vrijwilligers aan de slag op het Noordelijk eiland, met als taak: de 2 grote nestvloten naar de oever varen. De reden dat we dit werk nu pas konden uitvoeren is de aanwezigheid van een kudde Blonde d' Aquitaine-runderen op het Noordelijk eiland, de dieren zorgen er voor de begrazing.

Blonde d' Aquitaine-runderen zijn imposante dieren, met een indrukwekkende lichaamsbouw. Bij de kudde loopt een stier, die dubbel zo imposant is, en waar je dus best uit de buurt van blijft.

Recent werd door medewerkers van het ANB een nieuwe tussenafsluiting geplaatst, zodat de zone waar we de vloten naartoe varen een veilige zone is. Het jaarlijks onderhoud van de nestvloten is absoluut noodzakelijk, na de broedperiode worden de vloten door aalscholvers, eenden en meeuwen gebruikt als rustplaats en het resultaat daarvan is een ongeveer 5 centimeter dikke laag stinkende vogelpoep.

Tot midden april van volgend jaar blijven beide vloten aan de kant liggen, van die periode maken we gebruik om de vloten te reinigen en zo nodig te herstellen.

Nestvlot aan de kant – foto: Erik De Keersmaecker

Extra nestkast voor de kerkuil in Schelle

Midden november stonden er 72 kerkuilnestkasten verspreid in gemeenten en dorpen in de Rupelstreek en Klein-Brabant, ze werden geplaatst en worden opgevolgd door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. De controles en het onderhoud van die nestkasten is een gigantisch werk, dat opgedeeld wordt in 2 periodes. De broedperiode, tussen midden mei en midden juli gebruiken we om bewoonde nestkasten te bezoeken. De winterperiode, van eind oktober tot eind januari gebruiken we om nestkasten uit te kuisen en eventueel te herstellen.

Slechts heel af en toe plaatsen we nog een nestkast op een nieuwe locatie, dat moet dan wel een locatie zijn in een prima kerkuilenbiotoop. Dat betekent een open, muizenrijk landschap met weilanden, akkers, knotbomenrijen, bosjes, grachten en poelen. De omgeving van de Speltenvelden in Schelle is zo'n landschap.

We waren dan ook aangenaam verrast toen we door de bewoonster van het grote hoevegebouw in de Speltenvelden gecontacteerd werden met de vraag of we een nestkast in één van de gebouwen konden plaatsen. Die kans lieten we niet liggen en op maandag 20 november werd een nestkast in één van de gebouwen geplaatst. Daarmee staat de totaal teller nu op 73 nestkasten en daarvan staan er 9 nestkasten in gemeente Schelle en daarvan zijn er 3 bewoond door een paartje kerkuilen, dit jaar goed voor 3 geslaagde broedgevallen, met in elke nestkast telkens 4 jonge kerkuilen.

Inmiddels werken we verder aan het onderhoud van nestkasten in de Rupelstreek en Klein-Brabant, onder meer met het uitkuisen van de nestkast in de zolder van kerk van de wijk Hellegat in Niel.

Plaatsen nestkast in gebouw Speltenvelden Schelle – foto: Gie Wyckmans

Deze wandeltip leidt je langs de dijken van de Dijle en de Zenne en door het eeuwenoud landschap van Tien Vieren-delen. Een landschap dat deel uitmaakt van het Sigmaproject Dijlemonding. Over enkele jaren starten hier werken om het gebied in te richten als een gecontroleerd overstromingsgebied, omheen het gebied wordt dan een nieuwe ringdijk gebouwd. Daarna wordt de dijk van de Dijle deels afgegraven en ingericht als overloophdijk. Het gebied zal slechts zelden overstromen, zodat landbouw er mogelijk blijft.

1. Vanop de wandelbruggen over de Nete en de Dijle heb je een prachtig zicht op beide rivieren. De wandelbrug over de Nete toont je een mooi beeld van de samenvloeiing van de 3 rivieren. Links zie je brede uitsteeksels in de rivier, dat zijn zogenaamde kribben. Ze zorgen ervoor dat de kracht van het water bij opkomend getij wordt gebroken. Met laag tij liggen voor die kribben brede slikplaten bloot, doorgaans zitten er dan enkele wilde eenden en kraakeenden. Tijdens de wandeling naar de wandelbrug over de Dijle en vanop de wandelbrug kijk je naar het nieuwe overstromingsgebied GGG Battenbroek/Grote Vijver Noord. Bij elk hoogtij stroomt er Nete-water in het gebied, dat er met het volgende laagtij weer uitstroomt, dat zorgt voor een enorme dynamiek en voor een nieuw landschap met slikken en schorren. Bergeenden, kraakeenden, wintertalingen en watersnippen vinden er een gedekte tafel. Bevers hebben het gebied ook al ontdekt.

rivierzandbanken. Prachtige zomereiken en ruwe berken, met als onderbegroeiing adelaarsvaren, kleden hier het landschap aan. Achter een dakkapel van de dorpskerk werd door Natuurpunt een nestkast voor kerkuil geplaatst.

4. In de richting van de watersportbaan Hazewinkel wandel je door een stukje broekbos, ooit een deel van het veel grotere Blaasveld Broek aan de overkant van de watersportbaan. Bovenop de stammen van enkele afgeknapt Canadapopulieren hebben ooievaars grote takkennesten gebouwd, waar al enkele jaren met succes wordt gebroed, inmiddels werden er ook enkele kunstnesten bij geplaatst.

5. In dit boerenland zijn er gelukkig nog restanten van het vroegere kleinschalig landschap terug te vinden met enkele brede en hoge houtkanten, met voornamelijk zwarte els, Gelderse roos en lijsterbes. Ideaal als wintervoorraad voor kleine trekvogels en overwinteraars. Op

Oekraïne, maar ook uit Frankrijk en Duitsland die hier overwinteren.

Grote zilverreiger – foto: Luc Meert

6. De Heibeeek vormt de natuurlijke grens tussen Heindonk en Heffen. Oude verwaarloosde populierenaanplanten zijn interessant voor spechten. In deze periode van het jaar zijn ze bijzonder actief en zijn ze ook beter te bekijken.

7. Rijen met hoge Canadapopulieren en houtkanten zorgen hier voor een gevarieerd landschap, met op de achtergrond de imposante Zennedijk. Hier heb je ook een goede kans om groepen Canadese ganzen en grauwe ganzen te zien. In de hoeve rechts voor de dijk wonen huismussen en boerenzwaluwen. Eind maart keren boerenzwaluwen terug vanuit de overwinteringsplaatsen in zuidelijk Afrika. De huismus is nog steeds één van de talrijkste broedvogels in de Lage Landen, toch is deze typische dorps- en boerderijvogel sinds 1980 met ruim 60% afgenomen, de laatste jaren zijn ze gelukkig weer in aantal toegenomen, al vinden ze steeds moeilijker plekjes om te nestelen.

8. Over de wandelbrug over de Zenne sla je meteen rechtsaf en wandel je tot een kijkpunt, met een mooi zicht op de plassen en natte weilanden van het natuurgebied den Battelaer. Natuurpunt werkt er volop aan de vernatting van het gebied en het onderhoud van oude knotbomen. Langs de oevers van de plassen zitten doorgaans groepen Kieviten en af en toe ook witgatjes.

9. De wandelbrug over het kanaal Dijle-Leuven leidt je tot bij het GGG Zennegat. Net zoals het GGG Battenbroek/Grote Vijver Noord zorgt de in- en uitlaatsluis ervoor dat er dagelijks Dijle-water in en

Watersnippen – foto: Luc Meert

2. De Dijle en de Nete vloeien hier samen en vormen de Rupel. In de hoog opgeschoten populieren op het schiereiland tussen beide rivieren kan je doorgaans enkele aalscholvers bekijken. Ze gebruiken de wind voor het drogen van hun vleugels.

3. Vooraleer je dit kijkpunt bereikt ben je langs een voetbalveld en over een heuse stuifzandrug of donk gewandeld. Donken zijn restanten van langgerekte rivierduinen, die vroeger talrijk in de Rupelvallei voorkwamen en die ontstonden in de tussentijd door verstuing van zand op

de akkers zitten doorgaans grote groepen ganzen. Met wat geluk spot je naast Canadese ganzen en grauwe ganzen ook groepen kolganzen. Ze zijn kleiner dan grauwe ganzen en hebben doorgaans zwarte strepen op de buik. Ook zijn witte kol rond de snavel is makkelijk waarneembaar, zelfs van grote afstand. Hun gegak klinkt ook heel wat zachter dan het rauwe gegak van de grauwe gans. Een andere bezoeker en inmiddels een vertrouwd beeld is de grote zilverreiger. Ze zijn onmiskenbaar met de grote gele snavel. Het zijn broedvogels uit Polen en

uit het gebied stroomt. Volg de dijk langs het kanaal even naar rechts en op sommige plaatsen heb je van achter de betonnen wand een goed zicht op de plassen van dit vogelrijke overstromingsgebied.

10. Wandel bij je terugwandeling even tot aan de dijk van de Dijle, ga daar naar links en volg het smalle paadje tot je een zicht hebt op de samenvloeiing van de Zenne en de Dijle. Dit is mooi plekje om even te rusten en te mijmeren. Bij je terugwandeling richting het brugje over het kanaal wandel je voorbij de eeuwenoude sluisdeuren. Nadat je over het brugje bent, kan je nog even rechts afslaan en zo de sfeer opsnuiven van dit pittoreske gehuchtje. Tot omstreeks 1950 was er nog volop activiteit in dit gehuchtje, waar generaties lang bootslepers woonden. In de jaren '70 werd het een oord van kunstenaars, muzikanten en hippies.

Lengte: 9 km

Start :

- Picknickplaats fietsbrug Netedijk Rumst

Parking

- Parking Netebruggen: bereikbaar via Markt Rumst
- Parking Drie Rivieren: bereikbaar via de Visserstraat

Toegankelijkheid

- Het hele jaar door, na een regenbui kan het wandelpad op sommige plaatsen modderig zijn.
- Sommige paden zijn niet of moeilijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers of kinderwagens.

Openbaar vervoer

- De Lijn: busstation Rumst (Molenbergstraat), op ongeveer 1 km van vertrekpunt

- Halte lijnen: 500 en 508
- Eindhalte lijnen: 191 – 507 – 555
- Ga in de Molenbergstraat richting Markt en volg daar wegwijzer Netebruggen.

Horeca

- Café Zennegat
- Café Visclub Hoop op Beet Rumst

Picknickplaatsen

- Bloso domein Hazewinkel
- Zennegat

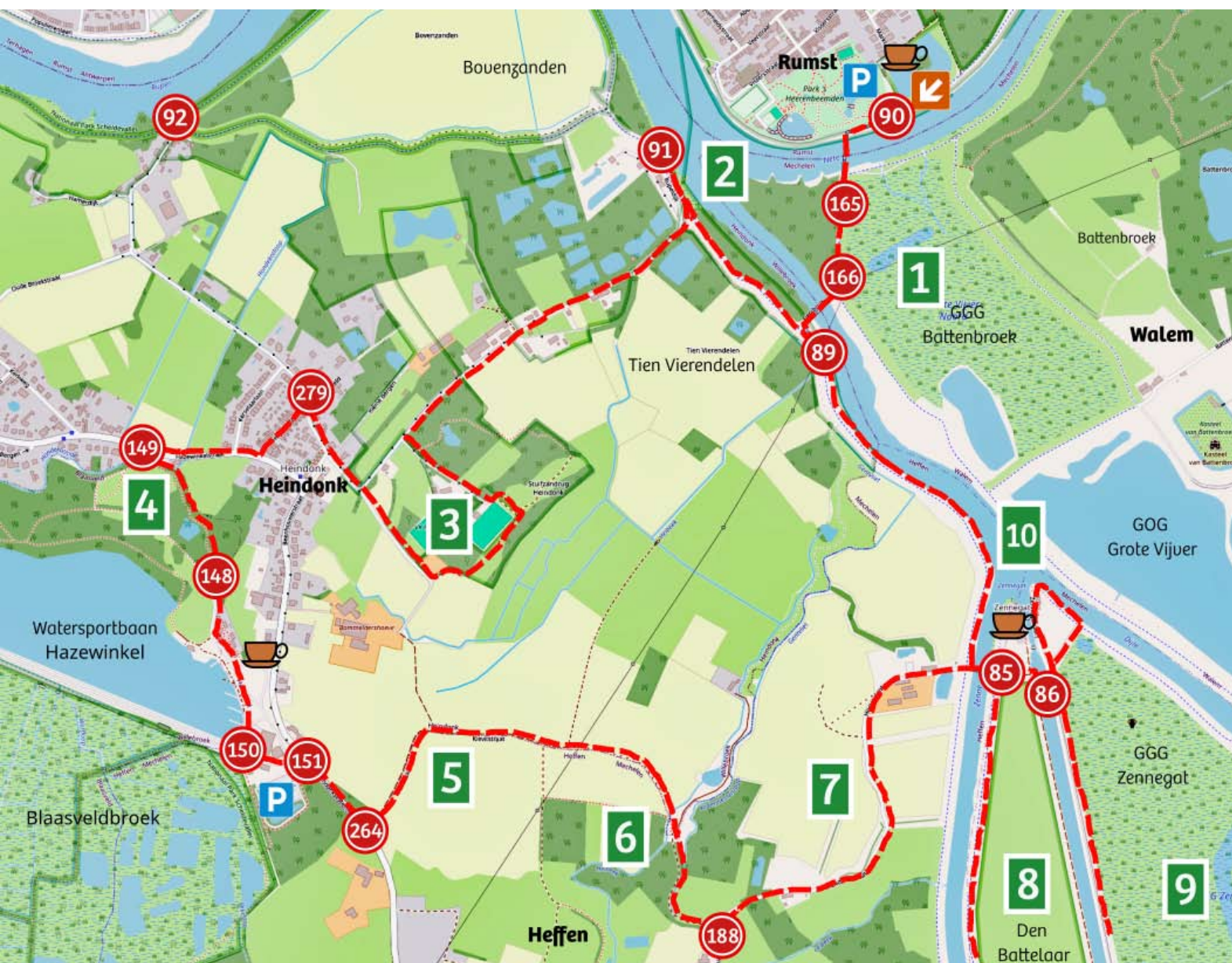
Info :

- Email : info@natuurpuntrupelstreek.be
- www.natuurpunt.be/rupelstreek

Tips:

Een verrekijker meenemen is een aanrader!

Honden kunnen mee, wel steeds aan de leiband.

Winter? Meeuwentijd op het spaarbekken Eeckhoven!

Hij ligt in waterwingebied. Toegang ten strengste verboden. Wat er wel toegelaten is, is waterwild, ook van het zeldzame soort! Deze waterbak is zo uitgestrekt dat je zelfs met een sterrenkijker amper het zootje luidruchtig waterpoloënde blauwe vinvissen in de zuidoosthoek opmerkt. Nochtans worden deze dieren vaak geciteerd teneinde een zekere lijflije uitgestrektheid te schetsen.

Spaarbekken Eeckhoven – foto: Erik De Keersmaecker

Keurig in tweeën verdeeld tussen de gemeenten Duffel en Rumst heeft spaarbekken Eeckhoven al menig vogelkijker, een dosis euforie bezorgd. Was het niet de kortstondige passage van een geelsnavelduiker, dan waren het wellicht de groepjes witwangsterns, een plukje grote zee-eenden of een kleine burgemeester die het eigen gelukshormoon tegen de ziel deden bonzen.

Waar het bij de zeldzamere watervogels vaak om éénmanszaken handelt, gaat deze vlieger bij meeuwen niet op. Meeuwen zijn uitgesproken kolonievogels en ook gedurende de koudste, nu ja, maanden zoeken zij graag elkaars gezelschap op. Bij valavond verzamelen allerlei soorten meeuwen zich op spaarbekken Eeckhoven om de nacht door te brengen. Ze komen van overal, zelfs uit nog niet uitgevonden windstreken.

Witwangstern – foto: Fons Van den heuvel

In de wintertijd staat dit koud voetbad garant voor schaarse soorten zoals: kuifduiker, roodhalsfuut, brilduiker, grote zaagbek, verschillende soorten eenden en meeuwen.

Met zijn 20.000 doen ze samen gezellig een tukje. De reden hiervoor laat zich raden. Dobberend in het midden van deze zoetwaterput, weten deze opportunistische

druktemakers zich relatief veilig voor landpredatoren. En als er dan toch een predator, bijvoorbeeld een havik, komt aanbellen, merken de 40.000 oogjes dit zeer snel op én is de kans daarbovenop zeer klein dat je het met je leven moet bekopen.

De plas laat zich enkel overkijken via een vogelkijkhut aan de zuidkant. Wie voor schemertijd postvat in de hut kan zichzelf verknukelen aan het schier oneindige neerdalen van slierten witte stipjes om vervolgens een plekje in de slaapzaal te bemachtigen. Ook in quasi complete duisternis strompelen nog laatkomers toe. Wie prijswinnende close-ups wil maken, is eraan voor de moeite. De nachtlgies bevinden zich midden op de plas maar wel wat dichter dan de waterpoloërs. Vanop de brug over de Nete of aan de overkant van de Netedijk kan je de slaapzieke, spurtende meeuwen-groepjes ook prima gadeslaan.

Het leeuwendeel van de beschikbare bedden wordt ingenomen door de kokmeeuw, onze meest voorkomende kleine meeuw. Ook de stormmeeuw, die een slagje groter is en noordelijker broedt, stuurt een paar duizend vertegenwoordigers naar de boorden van de Nete. De GPS van de grotere meeuwen staat echter ook voorgeprogrammeerd naar spaarbekken Eeckhoven: honderden zilvermeeuwen en kleine mantelmeeuwen hebben een veelbeurtenkaart voor dit slaaphuis. Geduldige kijkers zullen er ook enkele geelpoot- en Pontische meeuwen kunnen uitkijken. Zwartkopmeeuw is ook van de partij maar allicht maar enkelingen. Het gebeurt ook dat een kleine of grote burgemeester wordt gemeld. Dit zijn Arctische meeuwen die tijdens de winter ongeveer jaarlijks maar zeer uitzonderlijk in België worden opgemerkt.

Het benoemen van onvolwassen grote meeuwen op soort is niet zo voordehand liggend. De jonge vogels op leeftijd brengen, kan al helemaal een netelige aangelegenheid zijn. Jonge grote meeuwen lijken allemaal nogal "bruinig" te zijn. Doorwinterde blikken gelukken er wel in om het gros van de meeuwen op naam en leeftijd te brengen. Zij letten voornamelijk op de vordering van de rui maar worden ook bemoeilijkt door meeuwen die later of vroeger ruien, gebleekte veren vertonen of ouders van verschillende soorten hebben, de zogenaamde hybride vogels. Voer voor specialisten dus

maar erg interessant en eens je erin gevorderd bent, doe je niets liever! Probeer zelf maar eens met de vogelgids in de hand!

De veel voorkomende meeuwen van spaarbekken Eeckhoven, zijnde de kok-, storm-, zilver- en kleine mantelmeeuw, kan je ook zelf makkelijk waarnemen in de buurt van water of op natte weilanden. Let eens op gekleurde pootringen. Kleurringprojecten voor meeuwen bestaan al vele jaren. Je kan, wanneer je de combinatie op de ring afleest, het ringproject via de website <https://cr-birding.org/> opzoeken, je waarneming doorgeven via e-mail of anders, waarna je de "levenslijst" krijgt toegestuurd waaruit je kan afleiden waar de kleurcombinatie zoal werd afgelezen. Zeer boeiend!

Kleine mantelmeeuw – foto: Luc Meert

Naarmate februari vordert, beginnen de aantallen meeuwen wel duidelijk af te nemen. Meeuwen schuiven dan op naar de eigen broedgebieden zodat ze er de beste broedplekjes kunnen claimen. Een bezoekje plan je best in december-januari in de late namiddag: zo combineer je fraai waterwild met 20.000 moeë meeuwen!

Tekst: Wouter Van Assche
Vogelwerkgroep Rupel

Scheldevallei wordt Nationaal Park

Op vrijdag 13 oktober heeft de Vlaamse regering officieel de oprichting aangekondigd van drie nieuwe Nationale Parken. De Scheldevallei, inclusief de Rupelstreek, met de unieke getijdennatuur rond de Schelde, Rupel, Dender en Durme is er één van.

In Nationaal Park Scheldevallei wisselt machtige riviernatuur af met pittoreske dorpen en restanten van het industrieel erfgoed. Rivieren die opnieuw bezwommen worden door meer dan 50 vissoorten. Visetende vogels, zoals aalscholvers, futen

en visdiefjes zoeken hun voedsel in de rivier. Tijdens de wintermaanden zijn ze een hotspot voor honderden overwinterende watervogels, terwijl de lente garant staat een enorme vogelrijkdom in de schorren en de waterrijke natuurgebieden.

De natuur in topconditie houden in robuuste en voldoende grote gebieden is het hoofddoel van een Nationaal Park. Regionaal Landschap Schelde/Durme is de trekker van het project, daarna zijn er gemeentelijke partners, met daarbij ook de 5 Rupelgemeenten, en middenveld partners zoals: Natuurpunt, vzw Durme en Regionaal Landschap Rivierenland.

Kijk zeker al eens naar deze mooie beelden:

<https://youtu.be/oK4aBBBly8c>

Zaterdag 28 oktober wandelden op uitnodiging van Natuurpunt Aartselaar ca. 55 mensen, verdeeld over de voor- en de namiddag, met boswachter Wouter Huygens (ANB) door het natuurgebied De Reukens. Het natuurgebied De Reukens is in gezamenlijke eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de gemeente. ANB staat in voor het beheer.

Begin september 2022 gaf Wouter reeds info over de verwezenlijkingen en plannen.

Een weergave hiervan kan u lezen op www.natuuraartselaar.be/Reukens.

Intussen zijn we 14 maanden verder. Wat is er gebeurd in die periode?

Wouter gaf op beide wandelingen heel wat nuttige info. Ook Schepen van Leefmilieu Hans Cops was aanwezig en beantwoordde de aan de gemeente gestelde vragen.

Luk Smets van Natuurpunt schetste de inbreng van Natuurpunt: er worden inventarisaties gedaan van fauna en flora, 2 x per jaar worden er kleine natuurbeheerwerken uitgevoerd samen met VELT, o.a. maaien, verwijderen van wilgen- en berkenopslag, onderhoud bijenhoeven, controle van peilbuizen, ...

Nestor Janssens van VELT vertelde hoe de fruitboomgaard o.l.v. Marcel Vermeir en in samenwerking met Natuurpunt vakkundig wordt onderhouden.

Wat hebben we geleerd uit de wandelingen?

1) Tijdsverloop

- 2007: eerste aankopen in het gebied: 21 ha
- 2008: aanplantingen met de bevolking in het kader van Kom op tegen Kanker
- 2012: Opmaak van het RUP De Reukens: Het Ruimtelijk UitvoeringsPlan De Reukens legt de stedenbouwkundige en juridische basis vast voor het verwezenlijken van een natuurgebied waar deels bosgebied en deels open ruimtegebied voor een mooi evenwicht dienen te zorgen.
- 2022: Aankoop van een perceel achter de fruitboomgaard en aanleg van een retentiebekken. Intussen beslaat het gebied in eigendom van ANB en Gemeente: ca 46 ha
- 2023: Aanleg van bijkomend wandelpad naar de Wullebeekstraat. Aanleg van bijkomend wandelpad naast het retentiebekken. Plaatsen van omheiningen i.f.v. graslandbeheer
- 2026: Het RUP De Reukens gaat van kracht. Dit impliceert dat landbouw-

activiteiten beëindigd moeten worden, met uitzondering van extensieve landbouwactiviteiten, gericht op natuurbehoud.

2) Doelstelling

De Reukens: een groene long in Aartselaar!

Men hoopt het natuurgebied, dat momenteel ongeveer 46 ha beslaat maximaal te kunnen uitbreiden tot 80 à 100 ha, met als belangrijk gegeven: de biodiversiteit vergroten.

- Bosgedeelte: vooral aan de noordzijde en de zuidwestzijde
- Open ruimte aan de Wullebeek

3) Bosbeheer

a) Klassieke visie:

In 2008, werd samen met de bevolking in het kader van Kom op tegen Kanker een gemengd loofwoud aangeplant (nabij de straat Oeyvaersbos). Deze aanplant is intussen flink gegroeid. Met dien verstande dat er enorm veel wilgen- en berkenopslag is, die

de rest dreigt te verstikken. Daarom worden waar nodig wilgen en berken regelmatig afgezet. Er is een samenwerking met de Zoo om de takken van deze werken op te halen als voedsel voor hun dieren.

b) Nieuwe visie:

Het QD-principe wordt gehanteerd = de Qualificeren-Dimensioneren-visie. Dit houdt in dat men een groep bomen aanplant, waaruit op termijn één "beste" boom zal behouden worden, uiteraard een inheemse stevige boomsoort, waarbij men rekening houdt met de klimaatswijzigingen. Herkenbaar in het gebied aan de blauwe ring rond de "beste" bomen. Zo zouden, afhankelijk van de boomsoort ca 40 toekomstbomen per ha tot maximale groei kunnen opkomen.

c) Boszoom:

Meest interessant voor biodiversiteit: 2 biotopen "ontmoeten" elkaar: bos en open ruimte (vlinders, insecten, planten, ...).

d) Omheind deel:

Nabij de Halfstraat: "Kloempen" vormen een jong bos, waarbij een aantal soorten een sterke boom helpen "groeien". De omheining is gezet om vraat door kleinere en grotere zoogdieren (ree, haas, konijn, ...) tegen te gaan. Na ca 7 à 10 jaar zal bedrading weggehaald worden, als de sterke boom een zekere omvang en grootte heeft.

e) Hoogspanningslijn:

Om veiligheidsredenen moet de zone onder de hoogspanningslijn vrij gehouden worden. Daarom verwijdt netbeheerder Elia om de 5 à 7 jaar de boomopslag. De struiken schieten snel terug op en vormen een meerwaarde voor de diversiteit in het bos.

f) Ferrarisbosje aan Reukenspad:

Dit kleine bosje in de Reukens (gedeeltelijk daterend uit de tijd van Ferraris (1771 – 1778) dient gevrijwaard te blijven van betreding en verdient alle kansen op vlak van biodiversiteit: dus: niet toegankelijk.

4) Open ruimte

a) Fauna-akkers:

In het open ruimtegebied zijn enkele fauna-akkers, die nuttig zijn voor de biodiversiteit (broedende zangvogels, insecten, kleine zoogdiertjes, ...)

b) Omheinde delen:

Nabij de natuurspeeltuin en achter de fruitboomgaard werden omheiningen geplaatst. Doel: graslandbeheer, deels door maaibeheer (2 à 3 x per jaar), deels door het grazen van Schotse Hooglanders. Deze dieren staan momenteel (= op 28 oktober) al enkele weken achter de fruitboomgaard, maar zullen enige weken later, als het grasland kort gegeten is, weer opgehaald worden door de boer.

5) Retentiebekken

De Provincie en Pidpa legden eind 2022/ begin 2023 een retentiebekken aan nabij de Halfstraat. Doel: water opvangen bij "waterbommen" om dat water nadien vertraagd weer af te geven. Na periodes van door droogte slecht doorlatende gronden kan een stortvloed aan water opgevangen worden.

Nuttige info kan u lezen op de infoborden in de Halfstraat.

Mettertijd zal het gebied evolueren tot een grazig terrein waarop mogelijk begrazing met koeien en paarden wordt ingevoerd (concessie met landbouwers).

In het retentiebekken zijn 6 poelen, interessant voor libellen, amfibieën, watervogels. Zomer 2023: kievit heeft gebroed, witgatje is waargenomen.

In De Reukens zijn peilbuizen geplaatst = onderzoek naar waterniveau doorheen de seizoenen. Mogelijk kunnen van aan de bestaande poel tot aan de poelen van het retentiebekken enkele bijkomende poelen voorzien worden als "stapstenen" voor amfibieën, ...

6) Toegankelijkheid en Gebruik

a) De toegankelijkheid van natuurgebieden

Deze wordt vastgelegd in een toegankelijkheidsregeling. Zo kunnen bepaalde zones aangeduid worden als wandel-, fiets-, speel-, honden- of begrazingszone of als vrij toegankelijke zone.

b) Wandelwegen:

Er lopen verschillende wandelwegen doorheen het gebied. Nieuw zijn de wandelwegen naast het retentiebekken en achter de fruitboomgaard naar de Wullebeekstraat.

Het gebied leent zich niet om er kris kras doorheen te lopen. Menselijke aanwezigheid geeft aan beide zijden een verstoring

voor de fauna van ca 40 m. Er zou bitter weinig ruimte overblijven voor de aanwezige dieren, als men het wandelwegenet nog zou uitbreiden (zie kaart).

Belangrijk voor wandelaars:

Uit respect voor de privé-eigenaars is betreding van hun gebieden niet toegelaten! En uiteraard dienen honden steeds aangelijnd te zijn op alle wandelwegen!

c) Natuurspeeltuin en speelbos:

Bedoeling is om het bosje naast de natuurspeeltuin (picknicktafel/bijenhotel/speelberg) als speelbos door jeugdverenigingen en gezinnen met kinderen te laten gebruiken. Hiervoor werden (en worden) wilgen en berken verwijderd. Opgelet: enkel toegang via natuurspeeltuin!

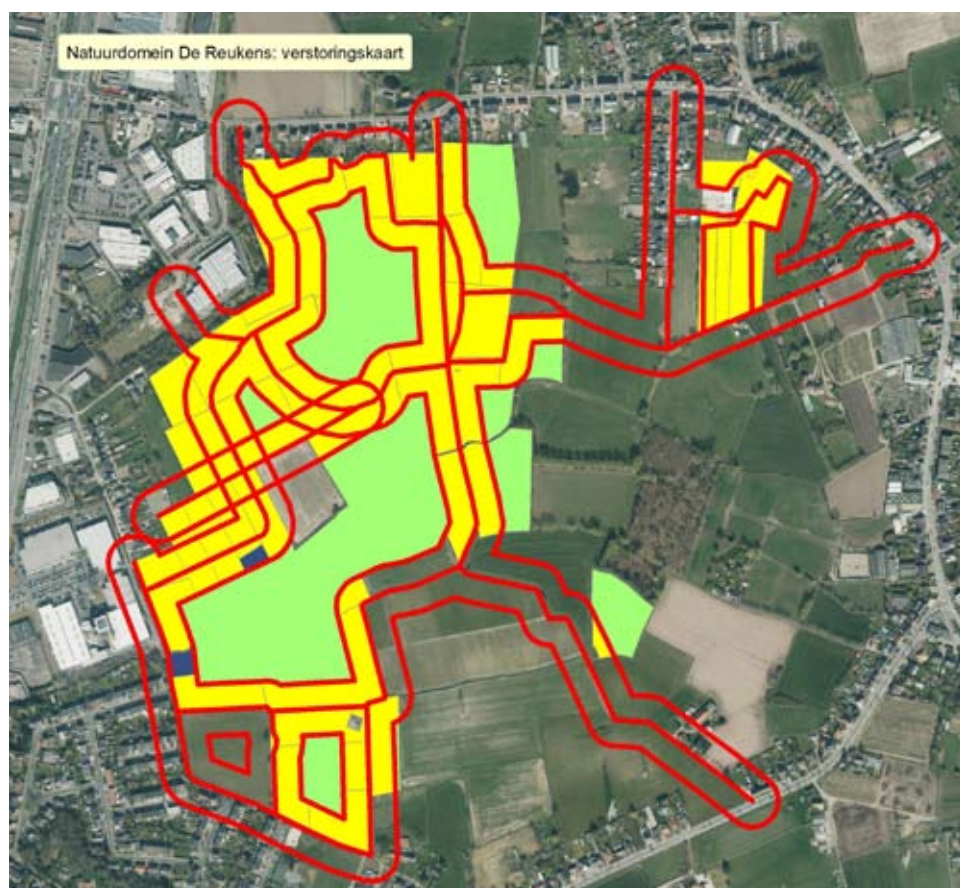
d) Hondenloopzone:

De zone wordt 4 à 5 maal per jaar door ANB gemaaid (afhankelijk van de noodwendigheid)

Verdere nuttige info over De Reukens, o.a. over het Ruimtelijk UitvoeringsPlan is te vinden op de website van Natuurpunt Aartselaar: www.natuuraartselaar.be/Reukens

Verslaggeving en foto's: Ria Thys en Luk Smets

De wandelingen worden beëindigd met een dankwoord aan Wouter en Hans en met een oproep aan de deelnemers om in de toekomst deel te nemen aan werkdagen, ingericht door Natuurpunt en VELT.

17.01

Cultureel Centrum 't Aambeeld

FILMVOORSTELLING WOLF

In aanwezigheid van filmregisseur Cees van Kempen en Jan Loos van Welkom Wolf!

Na een lange afwezigheid is de wolf terug in Nederland en België. Vanuit het oosten van Duitsland vonden zwervende wolven langzaam de weg westwaarts, om uiteindelijk ook weer Nederland en België te bereiken. Tegelijk rukten Frans-Italiaanse wolven op vanuit het zuiden. In 2015 arriveerde de wolf in Nederland, in 2016 in België. Sinds 2019 is er voortplanting in beide landen.

Natuurfilmer Cees van Kempen volgde bijna vier jaar lang verschillende wolven-families, voornamelijk in Duitsland. Het is geen sinecure om de schuwe roofdieren voor de lens te krijgen, maar de aanhouder wint. Uiteindelijk wist Cees van Kempen de dieren te filmen in alle levensstadia. Daaruit puurde hij het verhaal van Scout, een wolf die opgroeit in Oost-Duitsland en uiteindelijk de lange reis naar Nederland maakt.

Een opzienbarende natuurfilm die jong en oud zal aanspreken! Met de stem van Dirk Draulans. De film wordt ingeleid door regisseur Cees van Kempen.

Na de filmvertoning zullen zowel de regisseur als Jan Loos van Welkom Wolf de vragen uit het publiek beantwoorden. Extraatje: de regisseur zal zijn beroemde camouflage-act tonen!

woensdag 17 januari, van 19u30 tot 22u

Cultureel Centrum 't Aambeeld, della Faillelaan 34 Aartselaar
Deuren: 19u - Filmvoorstelling: 19u30u - Vrije zit

Einde ca. 22u – Foyer geopend tot ca 23u
Tickets zijn verkrijgbaar aan 12 euro aan de balie van het CC tijdens de openingsuren of via de webshop: bit.ly/filmwolf of via naaststaande QR-code.

Kortingstarief: 10 euro voor leden Natuurpunt - Gezinsbond - VELT

De vertoning van deze prachtige natuurfilm is een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar, Gezinsbond Aartselaar en VELT Zuid-Antwerpen.

24.02

Par. Centrum Wolffaertshof

Winterwandeling en feestelijk diner!

Natuurpunt Aartselaar heet je welkom! Als Natuurpunt Aartselaar houden we de Aartselaarse (en de Vlaamse) **natuur in ons hart**. We beleven die natuur samen met jou via natuurstudie-activiteiten, beschermingsprojecten, cursussen en uitstappen. Natuurpunt Aartselaar wordt gevormd door mensen zoals jij en wij, die zich be-

trokken voelen met hun omgeving en aan hun kinderen en kleinkinderen een boeiende leefomgeving willen doorgeven. Voor onze jaarlijkse ledenbijeenkomst combineren we een **winterse wandeling met een gezellig diner**.

zaterdag 24 februari, om 15.30 u

We verwelkomen je graag om 15.30 u op de parking van het Parochiaal Centrum Wolffaertshof, B. Van Ertbornstraat 7, Aartselaar. De wandeling is ca 4 km en leidt ons via het Solhofpark naar het geplande wateropvangbekken aan het Sportcen-

trum, waar ons nieuw bestuurslid Jeroen Touchant nuttige info zal verstrekken. We keren terug langs het vlonderpad dat Kleistraat met Lieven Renslaan verbindt. Voorzie goede wandelschoenen en warme kledij!

Liever geen wandeling? Dan is de afspraak om 17 u in het Wolffaertshof.

Na de wandeling (ca 1,5 u) genieten we van een **aperitief** en smullen van een **driegangenmenu**, dat verzorgd wordt door de uitbaters van het Wolffaertshof.

Menu:

Vorgerecht: Pompoensoep OF Scampi's in currysous

Hoofdgerecht: Runderribroast in rode wijnsaus met worteltjes, erwten en kroketten OF Zalm met bearnaisesaus en butternutpuree

Dessert: IJs of gebak - koffie/thee

Wens je als hoofdgerecht geen vis of vlees? Wolffaertshof voorziet een volwaardig alternatief!

We maken ook tijd vrij om kort terug te blikken op 2023. En we laten je ook al eens "proeven" van ons verder aanbod in 2024.

Dit alles **bieden we je aan voor 28 euro per persoon**.

Natuurpunt Aartselaar verwent je met gratis aperitief, dessert en 1 koffie/thee. Dranken (wijnen, bieren en frisdranken) worden ter plekke afgerekend.

INSCHRIJVEN ten laatste 5 februari via

bit.ly/NPAledendag of de QR-code.

WELKOM !!!

Meer info bij Ria Thys,

0476 33 79 36 - ria.thys@telenet.be

03.03

Zinkvalstraat

"ADOpteER EEN BERM" – ZWERFVUIL OPRUIMACTIE

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm".

Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied.

In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers

van Natuurpunt Aartselaar al **enkele honderden** zwerfvuilniszakken gevuld. Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig indien we onze gemeente zuiver willen houden...

zondag 3 maart, van 10u tot ca 11u30

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuillactie...!!!

Afspraak op de parking aan Zinkval. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden.

Meer info bij Ronny Verelst :
ronnyverelst@telenet.be
0475/58 55 70

30.03

De Reukens

NATUURWERKDAG

Vandaag gaan we natuurwerken verrichten in natuurgebied de Reukens. De Reukens wordt beheerd door het Agentschap Natuur en Bos (ANB). Maar kleine taken blijven soms wegens personeelsgebrek liggen. Hier kan vrijwilligerswerk soelaas bieden. Op deze wijze voelen we ons ook meer verbonden met de natuur in onze eigen gemeente.

zaterdag 30 maart, van 9u30 tot 12u

Afspraak aan de picknicktafel langs het Reukenspad.

Breng zeker werkhandschoenen mee en mogelijk ook een kleine boom- of handzaag, een bijltje of kapmes en een snoei- of takkenschaar. We sluiten af om 12.30 u met een lekkere hap en een drankje.

We organiseren deze werkdag i.s.m. VELT.

Graag uw deelname melden ten laatste 28 maart (ifv de catering) aan Luk Smets
0477 66 94 32

luk.smets@telenet.be

Snuit is het buitenpretloket van Natuurpunt. We nemen kinderen en (groot)ouders mee op pad. Naar buiten, om natuur te beleven. Met het Snuitlogo herken je dadelijk onze kinderactiviteiten.

24.01

Jeugdhuis De Leonaar – Sportcentrum

“KOKEN” VOOR DE VOGELS

De winter is weer in het land. Tijd dus om onze tuinvogels een beetje te verwennen. Vandaag geven we jou en je (groot)ouders enkele tips om van je tuin een eerste klas restaurant voor onze tuinvogels te maken. En zo kan je er zelf ook van genieten als je de hongerige vogeltjes bekijkt tijdens hun maaltijd. En we gaan natuurlijk ook zelf aan de slag: we maken “lekkere gerechten” voor onze gevleugelde vriendjes. En uiteraard mag je alles mee naar huis nemen!

woensdag 24 januari, van 14.15 u tot 15.45 u

Deelnameprijs: 3 euro per kind voor leden van Natuurpunt en Gezinsbond. Niet-leden betalen 4 euro per kind. Hierbij is een drankje inbegrepen. Ter plekke afrekenen.

Afspraak in het Jeugdhuis De Leonaar, Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204 te Aartselaar

20 kinderen tussen 4 en 10 jaar, vergezeld van een (groot)ouder, kunnen deelnemen.

Info en verplicht inschrijven: Ria Thys, 0476 33 79 36 - ria.thys@telenet.be

Voor kinderen, ouders of grootouders

27.03

Jeugdhuis De Leonaar – Sportcentrum

BRAAKBALLEN VAN UILEN PLUIZEN

Wil jij weten welke uilen in Aartselaar leven? En wat eten uilen?

Een uil eet vooral muizen. Hij eet ze met huid en haar op! Zijn maag kan de botjes en haren niet goed verteren, daarom spuugt de uil deze als een harige bal (braakbal of uilenbal) uit. Spannend! Jij mag vandaag met allerlei materiaal (pincet, tandenborstel, zoekkaart, loupe, ...) zo'n uilenbal onderzoeken. En jouw oma/opa/mama/papa zal jou zeker wat willen helpen daarbij. En met de botjes maak je een mooi “schilderijtje”.

woensdag 27 maart, van 14 u tot 16 u

Deelnameprijs: 3 euro per kind voor leden van Natuurpunt en Gezinsbond. Niet-leden betalen 4 euro per kind. Hierbij is een drankje inbegrepen. Ter plekke afrekenen.

Afspraak in het Jeugdhuis De Leonaar, Gemeentelijk Sportcentrum, Kleistraat 204 te Aartselaar. 15 kinderen tussen 7 en 12 jaar, vergezeld van een (groot)ouder, kunnen deelnemen.

Info en verplicht inschrijven: Ria Thys, 0476 33 79 36 - ria.thys@telenet.be

Cleydaelbos - Aartselaar

KINDER-DOE-TOCHT IN GEZINS-VERBAND

Voor gezinnen met kinderen van 6 tot 12 jaar. Natuurpunt Aartselaar ontwierp, met ondersteuning van Bibliotheek Aartselaar en het Agentschap voor Natuur en Bos, een doe-rugzak per seizoen. Tijdens een wandeling van ca 2,5 km leren kinderen op een speelse manier de natuur in het Cleydaelbos ontdekken: heel veel leuke opdrachten, een kompas, loepetotje, zoekkaarten, ... helpen hen daarbij.

Vanaf de kerstvakantie is de “Winterrugzak” beschikbaar!

De rugzak kan ontleend worden tijdens de openingsuren van de bibliotheek, della Faillelaan 32 Aartselaar en dient daar ook weer ingeleverd te worden. Er zijn momenteel 3 rugzakken beschikbaar.

Meebrengen: stevige wandelschoenen of laarzen, pen.

Meer info:

doerugzak@natuuraartselaar.be

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Natuur.huis de Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat en is ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

In de periode januari/april 2024 enkel de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u.

Info: 0486/10.50.80 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

06.01 – 03.02 – 02.03

Schelle/Wintam

VOGELS KIJKEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Elke maand maken vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. De wandelafstand bedraagt 4 km, het tempo is dus laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via:**
debacker-vanlinden@telenet.be

zaterdag 6 januari, 8u50 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u en veerboot terug om 12u.

Volgende excursies: 3 februari en 2 maart

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

13.01

Rupeldijk Wintam

KAPPEN STRUWEEL OP HET NOORDELIJK EILAND

Om de bereikbaarheid van de poelen en plassen optimaal te houden moet er af en toe wat struweel gekapt worden. Helpers zijn erg welkom, vooral om afgezaagde takken te versjouten. Achteraf wordt het snoeihout verhaakseld door medewerkers van het ANB.

Belangrijk: vrijwilligers die werken met een kettingzaag moeten verplicht gebruik maken van veiligheidskledij: zaagbroek, veiligheidsschoenen, veiligheidshandschoenen en veiligheidshelm.

zaterdag 13 januari, van 9u15 tot 12u

Rupeldijk Noordelijk eiland, ter hoogte van de betonnen blokken.

Hou er rekening mee, dat als je met de auto komt, je niet op de dijk mag rijden en best parkeert aan de parking oude

sluis. Bereikbaar via de Nijverheidstraat en Oude Sluisstraat.

Of je neemt de veerboot van 9u aan de Rupeldijk in Schelle en wandelt of fietst links op de dijk tot de plaats van afspraak.

20.01

Rumst/Walem

VOGELS KIJKEN GGG BATTENBROEK/ GROTE VIJVER

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en de Grote Vijver en omheen het GGG Battenbroek. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 20 januari, 9u tot 12u

Picknickplaats wandelbrug Netedijk Rumst, volg aan Markt wegwijzer Netebruggen

De wandelafstand bedraagt ongeveer 4 km.

Meebrengen: verrekijker, een vogelgids en eventueel een telescoop.

Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname via:**

debacker-vanlinden@telenet.be

Volgende excursie: zaterdag 16 maart

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

04.02

Zuid-Holland/Zeeland

VOGELKIJKTUUR OUDELAND VAN STRIJEN/BATTENOORD/KWADE HOEK

Dit voorjaar geen bustocht naar Zeeland, maar een winter zonder een bezoek te brengen aan het Oudeland van Strijen, Battenoord en de Kwade Hoek kan natuurlijk niet. We starten met het vogels kijken in het Oudeland, waar we op zoek gaan naar dwergganzen, één van de meest bedreigde ganzensoorten in Europa, waarbij de populatie nog uit amper een honderdtal vogels bestaat.

Aan het haventje van Battenoord gaan we op zoek naar een groep flamingo's. En in de Kwade Hoek gaan we op zoek naar strandleeuwerik, frater, en mogelijk ook ijsvors en sneeuwvors. De naburige Brouwersdam is een leuke bonus om deze excursie af te sluiten.

zondag 4 februari, 8u tot 19u

parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom

We rijden met eigen wagens, de totale rijafstand bedraagt ongeveer 300 km, meerijders betalen 22 euro aan de chauffeurs. Een goede lichamelijke conditie is een belangrijke voorwaarde om deel te nemen,

Meebrengen: verrekijker, eventueel telescoop, picknick, warme kledij en zeker kniehoge laarzen meebrengen voor de strandwandeling. We stappen daar immers door diepe plassen.

Meld vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Flamingo's – foto: Jan Belmans

16.02

Niel

LEDENBIJEENKOMST 2024

Tijdens deze ledenbijeenkomst kan je kennis maken met het reilen en zeilen bij Natuurland Rupelstreek. Niet enkel een overzicht van het voorbije jaar. Tijdens de jaarvergadering willen we de leden zelf aan bod laten komen, waarbij je zelf ook voorstellen kan doen om onze werking te versterken. Napraten doen we met een drankje en een versnapering.

Iedereen van harte welkom.

vrijdag 16 februari, van 19u30 tot 22u

Natuur.huis de Paardenstal - Boomsestraat 221, Niel, ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266

Meld vooraf je komst:

info@natuurlandrupelstreek.be

24.02

Klein-Willebroek

EXCURSIE BROEK DE NAEYER/BIEZEN-WEIDEN

In deze periode van het jaar staat het immer vogelrijke Broek de Naeyer garant voor een opmerkelijke vogelrijkdom, met als grootste blikvanger, een grote kolonie aalscholvers. Ooit werden ze vervolgd, vervolgens beschermd met een geleidelijk herstel tot gevolg. Nu weer alomtegenwoordig en net zo controversieel als vroeger. In de eerste helft van de 20ste eeuw fluctueerde het aantal broedparen sterk, vooral door menselijk toedoen. Toen tijdens de Tweede Wereldoorlog de vervolging van aalscholvers tijdelijk afnam, bereikten de aantallen in heel wat kolonies hun hoogtepunt. Maar daarna ging het steil bergaf: kolonies werden verstoord, nestbomen werden omgehakt en de populatie kelderde. In 1965 kwam de soort voor het laatst tot broeden in Vlaanderen. Een kentering kwam er op het eind van de jaren '80. De eerste succesvolle broedgevallen werden opgetekend in 1993, daarna is het bijzonder snel gegaan en is zowel het aantal broedplaatsen als het aantal broedparen sterk gestegen.

De Biezenweiden, het buurgebied van het Broek de Naeyer is dan weer een supergebied voor spechten, in februari hebben de we beste kans om deze prachtige vogels te bekijken.

Na de excursie trekken we naar een plaatselijk restaurant, waar de we de keuze hebben tussen enkele streekgerechten.

zaterdag 24 februari, 14u tot ??u

Afspraak: 14u parking Oostvaardijk/Heindonkstraat Klein-Willebroek

Inschrijven door een storting van 22 euro op rekening 001-3598649-25 van Natuurland Rupelstreek, met vermelding: Excursie Broek de Naeyer/Biezenweiden, aantal personen, telefoonnummer en emailadres. Meebrengen: goede wandelschoenen en een verrekijker. Info: info@natuurlandrupelstreek.be

19.03

Schelle/Bornem/Hamme/Temse/Kruibeke/Hemiksem

FIETSTOCHT VOGELRIJK SCHELDELAND

Deze fietstip leidt ons langs kilometers lange dijken in Klein-Brabant en het Waasland met soms spectaculaire zichten op de Schelde. We fietsen eveneens langs beide oevers van de prachtige Durme, onderweg ontmoeten we prachtige natuurgebieden, en indrukwekkende vogelrijkgebieden.

Veerboten brengen ons heen en later weer terug over de Rupel en de Schelde. Stap op je fiets en ontdek mee de beste vogelrijkplekjes. De totale fietsafstand bedraagt 45 km. Heb je een elektrische fiets, hou er dan rekening mee om met een opgeladen batterij te vertrekken.

dinsdag 19 maart, 9u50 tot 17u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, we nemen de veerboot van 10u.

Meebrengen: verrekijker, picknick en eventueel een drankje voor onderweg

Info en inschrijven:

info@natuurlandrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

30.03

SCHELLE

NACHT VAN HET STEENUILTJE

Het steenuiltje ligt helemaal in de bovenste schuif bij Natuurland Rupelstreek. Tijdens de wintermaanden gaan we meerdere dagen op pad om alle nestkasten te controleren op bewoning, maar meer nog om ze weer in orde te brengen voor de komende broedperiode en nieuwe nestkasten te plaatsen in interessante gebieden. Tijdens deze bijzondere avond dwaal je met de gids door het boerenland van Schelle, met alle zintuigen op scherp. De duisternis en geluiden van de nacht zijn onze metgezellen. Mits een droge avond en een wolkeloze hemel wordt dit een onvergetelijke ervaring.

zaterdag 30 maart, 19u30 tot 22u

parking AD Delhaize, Provinciale Steenweg 3 Schelle

Meebrengen: warme kledij en een fluo-vestje. De wandeling loopt deels over onverharde paden, stevige wandelschoenen zijn dan ook een aanrader.

Het aantal deelnemers wordt beperkt, **meld dus vooraf je deelname:** info@natuurlandrupelstreek.be

Steenuil – foto: Luc Meert

"Gonna be a long night. It's gonna be all right. On the nightshift. You found another home. I know you're not alone. On the nightshift ..."

Profetische woorden van The Commodores in 1985. Op zijn minst de songschrijver wist toen al dat we het rond de chalet van het natuurgebied Kleiputten Terhagen met zijn allen gezellig zouden maken tijdens onze lange nacht(vlinder)shift van 18/08 op 19/08/2023.

Razend druk was het aan de in- en uitcheckbalie, met verlichte lakens + lichtvallen, met arriverende en vertrekkende nachtvlinders. Sommigen namen amper tijd voor een pitstop. In een dergelijke enerverende, schimmige en gekleurde chaos verse vlinders ontdekken, vergde een ruime dosis toewijding.

Wanneer morgenschemering de eerste zonneglans verwelkomde, openden we de lichtvallen. Honderden nachtvlinders, verscholen onder eierkartons projecteerden een verrassend maar betoverend kleurenpalet op ons hoornvlies. Het was 07u03 wanneer ik deze prent vastlegde. Ik keek naar mijn kompanen. Ze oogden blij, moe en gezegend. Bedtijd!

Tekst en foto: Wouter Van Assche